

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: hooletu ümberkäimine terviseandmetega võib tuua kahju hüvitamise kohustuse

Riigikohus: hooletu ümberkäimine terviseandmetega võib tuua kahju hüvitamise kohustuse

6. jaanuar 2021

Riigikohus otsustas, et asutus vastutab oma dokumendiregistris terviseandmete ebaseadusliku avaldamisega põhjustatud mittevahalise kahju eest. Samas pole tingimata vajalik rahalise hüvitise määramine, vaid kergematel juhtudel võib olla piisav ka õigusvastase käitumise tuvastamine.

2019. aasta veebruaris saatis naine sotsiaalkindlustusametile (SKA) oma täisealise vaimupuudega tütre raviks rehabilitatsiooniplaani. Ameti töötaja unustas aga lisada plaanile dokumendiregistris juurdepääsupiirangu, mistõttu olid seal kirjeldatud terviseandmed kahe kuu jooksul avalikult kättesaadavad.

Terviseandmed leidis registrist ajakirjanik, kes tegi sellest telesaates uudisloo. Ta ei avaldanud küll konkreetsete inimeste andmeid, vaid juhtis tähelepanu andmekaitse probleemile laiemalt. Enne saate eetrisseminekut jõudis SKA andmetele ka juurdepääsupiirangu määrata.

Ajakirjanikult juhtunust teada saanud naine nõudis seejärel tütre nimel SKA-lt hüvitist, et korvata talle terviseandmete avaldamisega tekitatud mittevahaline kahju. Amet tunnistas oma vastuses eksimust ja palus vabandust, kuid keeldus rahalise hüvitise maksmisest.

Kaebust arutanud haldus- ja ringkonnakohus leidsid, et amet käitus terviseandmeid avaldades õigusvastaselt, kuid antud juhul pole rahaline hüvitis põhjendatud. Sellega nõustus oma tänases otsuses ka Riigikohus.

Vaimupuudega inimesi ei tohi nõrgemalt kaitsta

Halduskolleegiumi hinnangul rikuti kaebaja eraelu puutumatust, sest rehabilitatsiooniplaan sisaldas detailseid andmeid tema vaimse ja füüsilise tervise ning arengu kohta. Samas vaadati andmeid registrist kokku ainult seitse korda ning pole teada, et neid oleks näinud keegi teine peale SKA ametnike ja konkreetse ajakirjaniku. Amet reageeris pärast juhtunust teadasaamist viivitamatult ja on kaebaja ees ka vabandanud. Seetõttu ei ületanud tekitatud kahju lävendit, mis õigustaks rahalise hüvitise määramist.

Hingelise valu ja kannatuste tundmine eeldab üldjuhul inimese arusaamisvõimet. Kaebajal on aga vaimupuue ja pole välja selgitatud, kuivõrd ta toimunud tegelikult mõistis ning hingelist valu ja kannatusi tundis. Sellest hoolimata luges Riigikohus kahju tekkinuks, sest üksikasjalike tervist, käitumist ja iseloomu kirjeldavate andmete avaldamine põhjustaks hingelisi üleelamisi igale täisteovõimega inimesele. See võib mõjutada inimese turvatunnet suhtluses avaliku võimuga ja põhjustada kartust häbimärgistamise ees. Kaebaja vaimupuue ei või tuua kaasa tema isikuandmete nõrgemat kaitset.

Masinloetavate andmetega kaasnevad ohud

Riigikohtu hinnangul ei olnud asjas tähtsust ka sellel, et ema oli juba varem ise rääkinud tütre terviseprobleemidest ajakirjanduses. Halduskolleegium selgitas, et terviseandmeid avaldati kahel juhul täiesti erineval eesmärgil ja õiguslikul alusel. Kui asutus töötleb isikuandmeid avaliku võimu teostamiseks, siis tuleb rangelt järgida andmete töötlemise eesmärki ja põhimõtteid. Rehabilitatsiooniplaanis kirjeldati inimese terviseprobleeme ka märksa põhjalikumalt kui varasemates ajaleheartiklites.

Terviseandmed on oma olemuselt eriti tundlikud, mistõttu on teabe kaitseks rakendatavad meetmed ja nende range järgmine ülimalt olulised. Kuigi interneti otsingumootorite kaudu polnud terviseandmed SKA dokumendiregistrist leitavad, ei muutnud see andmete levikuga kaasnevaid ohte siiski olematuks. Nimelt polnud välistatud juhuslik andmetega tutvumine ning avalikus registris asuvad andmed on ka masinloetavad ja allalaaditavad.

Kohtulahendigasaab tutvuda siin[1].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
55 637 043

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/pictures/Riigikohus%20100.png

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-hooletu-umberkaimine-terviseandmetega-voib-tuua-kahju-huvitamise-kohustuse>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=3-19-1207/21>